

„Vadát űzni *feljövénének...*”

Az ember vadászik, amióta belépett a történelembe. A zsákmányszerzés egykor az önfenntartás alapja volt, később a bátorság és a dicsőség fokmérőjévé vált a vad elejtése. A vadászat ma már a természetvédelem szerves része, a megbomlott ökológiai egyensúly fenntartása elképzelhetetlen nélküle. A magyar erdő- és vadállomány messze földön híres, akárcsak az évszázadok alatt kialakult sajátos vadászati kultúra és szokásrendszer, melynek alapja a természet és a vad tisztelete.

A vadászat ősiségét népdalaink, népmeséink, mondáink, legendáink sokasága igazolja, a szépirodalom és a képzőművészetek is megörökítették a vadűzést. A magyar történelem olyan sorsfordulói is kapcsolódnak a vadászathoz, mint Szent Imre herceg, illetve Zrínyi Miklós halála – mindkettejük életét vadkan oltotta ki.

A hazai vadászat intézményes keretei mindazonáltal csak a 19. században alakultak ki. 1881. május 24-én alakult meg az Országos Magyar Vadászati Védegylet gróf Nádasdy Ferenc elnökletével, Rudolf trónörökös védnökségével és József királyi főherceg örökös tiszteletbeli elnökletével. Ez azt bizonyította, hogy a politika, a közélet vezető személyiségei számára egyáltalán nem volt közömbös a honi vadállomány és a vadászat helyzete, jövője. A Védegylet ugyanis jelentős erőfeszítéseket tett az állatok és a természet védelme érdekében, átgondolt telepítésekkel és az orvvadászat elleni határozott fellépéssel megalapozta a tudatos természetóvó vadgazdálkodást. A jeles társaság jelképéül a Szent Hubertusznak agancsáigai között fénylő kereszttel megjelenő szarvast választotta. A Védegylet alulról építkező, önkéntes tagságú egyesületként ma is működik, elnöke Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes.

A magyar vadászat és vadgazdálkodás színvonala ma is magas, különben elismert, ám az elmúlt évtizedekben a szakmai szempontokat gyakran felülírta a rövid távú gondolkodás, a profithajhászás és az ehhez igazított rossz jogalkotás. 2010 után tehát a vadászatot is alapjaiban kellett megreformálni. Az elmúlt évek munkája nyomán mára megszülettek azok a jogszabály-módosítások, melyek új irányt szabnak a vadűzésnek.

Új ösvényeken

– Amióta az ember belenyúlt a természet rendjébe, elsősorban az urbanizáció következtében jelentősen szűkítve az élővilág életterét, nem

Jámbor László, a Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt. vezérigazgatója, az Országos Magyar Vadászkamara elnöke (FOTO: T. SZABÓ GÉRGE)

tudja és nem is szabad azt magára hagyni. A nagyragadozók eltűnésével megszűnt a természetes szelekció, ezért azt az embernek kell elvégeznie – mondja Jámbor László, a Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt. vezérigazgatója, az Országos Magyar Vadászkamara elnöke, akitől megtudjuk, hogy

az 1997-ben törvénnyel létrehozott, köztestületként működő kamara Országos Magyar Vadászati Védegylettel közösen 2011-ben elindított egy programot, melynek célja a magyar vadgazdálkodás és vadászat jogi hátterének racionalizálása és európai normákhoz igazítása volt.

A vadászat nem védtelen őzikék halomra lövését jelenti (FOTO: MTI)

– Erre az évre gyakorlatilag végrehajtottuk a feladatot, módosultak a fegyvertartás, a vadhúskezelés és -forgalmazás, a vadászvizsgára való felkészítés és a vizsgáztatás szabályai, a hivatásos vadászok pedig közfeladatot ellátó hatósági védettséggel rendelkező személyek lettek. A Büntető Törvénykönyvbe önálló tényállásként bekerült az orvvadászat, folyamatban van a kamarai törvény módosítása, és a jogszabály-alkotási folyamat legfontosabb eleme, a vadászati törvény is átalakult. Utóbbi előírásokhoz igazodik, melyek egy része már megjelent, és a még hiányzó, elsősorban szakmai szabályokat tartalmazó szakaszok is rövidesen hatályba fognak lépni – mondja Jámbor László.

Az Országos Magyar Vadászkamara fő feladata a hivatásos és a sportvadászok általános szakmai érdekképviselete, emellett többek

között véleményezi a vadászattal és a vadgazdálkodással kapcsolatos jogalkotást és számos egyéb szakmai kérdésben nyilvánít véleményt, továbbá jogszabály alapján állami feladatokat is elvégz. Működését a törvényi előírásokra épülő, maga által meghatározott alapszabály rögzíti, melynek hatálya gazdálkodási és finanszírozási ügyekre is kiterjed. A kamarának jelenleg hatvanháromezer tagja van, közülük közel háromezer a hivatásos vadász.

– A kötelező kamarai tagság helyreállítása a taglétszámot illetően nem hoz majd nagy változást, hiszen gyakorlatilag ma is minden hazai vadász a kamara tagja. De a jövőben lehetőségünk lesz belső etikai eljárással fellépni azon, a vadászat társadalmi megítélésének rendkívül sokat ártó emberekkel szemben, akik a jogszabályok, valamint az írott és íratlan etikai szabályok megsértésével vadásznak. Ez azt jelenti, hogy ha

adott esetben felfüggesztjük, esetleg megszüntetjük a magukról megfélelmezők kamarai tagságát, akkor elveszítik a vadászjegyüket, vagyis megszűnnek vadászként létezni – mondja Jámbor László.

Szélesebb jogkör, több forrás

A vadászattal kapcsolatos jogszabályok változásával a külföldiek vadászati engedélyének kiadása is a Vadászkamara jogköre lesz, és az ebből származó bevétel fölött is a köztisztület rendelkezhet, akárcsak az évente tízezer forintba kerülő belföldi vadászjegy ellenértékével, aminek felét eddig be kellett fizetni a költségvetésbe.

– Anyagi helyzetünk így jelentősen javul. A többletforrásokból a megyénkénti feladatarányos finanszírozást szeretnénk megvalósítani, és létrehozunk egy vadgazdálkodási

Az első 50 rekorder gímszarvas-trófea közül 17 magyar (Forrás: MTI)

A jogszabály-módosítás racionalizálta a vadkárrendezést (Forrás: MTI)

A vadászat természetvédelmi célokat szolgál (Forrás: MTI)

Bitay Márton, a Földművelésügyi Minisztérium állami földéért felelős államtitkára (Forrás: VÉRMES TIBOR)

alapot is. Ennek fő célja a magyar vadgazdálkodás szakmai színvonalának fenntartása többek között az apróvad-gazdálkodás feltételrendszerének javításával. Ilyen az élőhelyek rehabilitációja, a ragadozógyérítés, a vaddisznóállomány terjedésének megállítása. Fontos cél az ifjúság megismertetése a vadászattal, a vadgazdálkodással, a természettel, és még sorolhatnám a jelentős szakmai célokat. Nagy öröm, hogy az erdőgazdaságok egyre több erdei iskolát létesítenek, és ezek keretében kimondottan a vadászattal foglalkozó programokat is szerveznek. A Tanulmányi Erdőgazdaság által üzemeltetett parkerdőben például nemrég adtuk át a Kőhalmy Vadászati Múzeumot, illetve egy vadászati tanösvényt, amely bemutatja a különböző vadfajokat és a vadászathoz kapcsolódó ismereteket, lestípusokat, lópalánkot, tiltott lóirányokat, etetőt, szótot és egyebeket, mindezt interaktív módon, az ifjúság által könnyen érthető formában – sorolja a fejlesztéseket Jámbor László.

– Minden feltétel adott ahhoz, hogy a jövő év március 1-jével induló új húszéves üzemtervi ciklusban a vadászatra jogosultak és a magyar vadásztársadalom nyugodt és kiegyensúlyozott körülmények között tudjon gazdálkodni és élhessen szendélyének. A jogi kereteket azonban nekünk kell tartalommal megtölteni, és mindannyiunk érdekében kihasználni azokat a lehetőségeket, melyeket számunkra biztosítanak – vázolja a Vadászkamara jövőbeni feladatait Jámbor László.

Az Országos Magyar Vadászkamara belső működési rendjét is megreformálták, megalkották a szervezeti és működési szabályzatot és a hivatásos vadászok szolgálati szabályzatát, megújult az etikai kódex, és számos ponton módosult a kamara alapszabálya is.

– Minden feltétel adott ahhoz, hogy a jövő év március 1-jével induló új húszéves üzemtervi ciklusban a vadászatra jogosultak és a magyar vadásztársadalom nyugodt és kiegyensúlyozott körülmények között tudjon gazdálkodni és élhessen szendélyének. A jogi kereteket azonban nekünk kell tartalommal megtölteni, és mindannyiunk érdekében kihasználni azokat a lehetőségeket, melyeket számunkra biztosítanak – vázolja a Vadászkamara jövőbeni feladatait Jámbor László.

Hosszú távra terveznek

A jogszabályi változások számos más újdonságot is hoztak. A Földművelésügyi Minisztérium az elmúlt

években a vadásztársadalommal közösen dolgozta ki a vadgazdálkodási törvény alapos módosítását. A megváltozott jogszabály több lépcsőben lép hatályba. A legfőbb újdonság, hogy 2017-től a korábbi tízéves üzemterv húsz évre nő. Magyarországot, melynek egésze – a lakott területeket kivéve – vadászterületnek minősül, a vadállomány és az ökológiai sajátosságok figyelembevételével összesen 1455 vadgazdálkodási egységre tagolt 52 tájegységre osztották, és kormánytisztviselői státuszban munkába állnak a szakmailag magasan képzett, szakirányú végzettséggel rendelkező, kiváló helyismerettel bíró tájegységi fővadászok. A vadkárrendezést is racionalizálták, így a jövőben, amennyiben az illetékes vadásztársaság nem teljesíti az éves üzemtervben előírt kilövési mennyiséget, az okozott kár száz százalékát ki kell fizetni a gazdáknak. Emellett a jövőben – felmenő rendszerben – csak azok lehetnek vadkárbecslők,

akik elvégezték az ez irányú szakmai képzést. Végül fontos jogszabályi újdonság, hogy a törvénybe bekerültek olyan hagyományos magyar vadászati módszerek, mint az agarászás vagy a solymászat.

– A vadászat szenvedély, ami a természet szeretetén és a vadgazdálkodáson alapul. A magyar vadgazdálkodás szakmai színvonala és szabályozottsága világszínvonalú, kultúrája német, osztrák, svájci alapokon nyugszik – mondja Bitay Márton. A Földművelésügyi Minisztérium állami földekért felelős államtitkára maga is hódol e szenvedélynek, így a terület szakmai illetékeseként személyes elkötelezettség is vezeti.

Mint megtudjuk, Magyarországon hatvankétezer vadászjegyet adnak ki évente, közülük huszonöt ezret külföldieknek. Egy vadászidény alatt nagyjából nyolcszáz ezer apróvadat és háromszáz ezer nagyvadat ejtenek el. Ez elsősorban soknak tűnhet, ám az elmúlt évtizedekben

Eredetmondánk egyik főszereplője a szarvas (FOTO: DAVENHUNTPHOTOGRAPHY/SHUTTERSTOCK.COM)

A vadász a nagyragadozók helyett szelektál (FOTO: MTI)

A trófeabírálat alapjait a magyar Nadler Herbert dolgozta ki

(FOTO: MTI)

A nagytáblás monokultúras mezőgazdaság sokat ártott az apróvadállománynak (FOTO: MARTIN PROCHAZKAZ/SHUTTERSTOCK.COM)

a nagyvadállomány megsokszorozódott, miközben a trófeák minősége jelentősen romlott. Ennek mások mellett a rövid, tíz évre ütemezett üzemterv volt az oka, aminek következtében a vadászatra jogosultak adott esetben nem várták meg, míg például egy szarvas golyóérett lesz, hanem a bérleti joguk lejárta miatt idő előtt kilövétték, hogy ily módon húzzanak hasznot belőle.

– A vadászat évente huszonnégy milliárd forintos bevételt termel, a tavalyi idény másfél milliárdos pluszt eredményezett. Ám minden esztendőben jelentős a vadkár, amit a vadászatra jogosultaknak, egészen

pontosan a vadásztársaságoknak meg kell téríteniük – magyarázza Bitay Márton, hozzátéve, hogy a vadásztársadalom reputációját is javítani kellene.

Nem horror, ökológia

A vadász ugyanis annyi vadat lő, amennyit a jogszabályok megengednek, a jogszabályok pedig ökológiai szempontokon alapulnak. Szó sincs tehát arról, hogy gonosz emberek kedvtelésből ártatlan őzikéket lövöldöznek halomra. Ellenkezőleg, a közel háromezer hivatásos vadásznak kiemelten fontos szerepe van az

Évente 62 ezer vadászjegyet adnak ki (FOTO: NE STUDIO/SHUTTERSTOCK.COM)

Megvan a zsákmány!
(FOTO: MENNO SCHAEFER/SHUTTERSTOCK.COM)

A kétmillió fácántörzsállomány az elmúlt évtizedekben megfeleződött (FOTO: ADAM FECHNA/SHUTTERSTOCK.COM)

Sport és szennvedély (FOTO: MTI)

ökológiai rendszer egyensúlyának fenntartásában – világít rá egy kevésbé emlegetett szempontra Bitay Márton. Az államtitkár példaként említi a terelő- és hajtóvadászatokról rendre napvilágot látó sokkoló tudósításokat, melyek csúcspontjaként békés kutyasétáltatók levágott szarvasfejet találnak a bokorban. Az efféle bulváros megközelítés kétségtelenül növeli a nézettséget vagy az olvasottságot, ám a beállítás teljesen hamis.

– A magyar vadászati hagyományok, a törvények és a vadgazdálkodási szempontok kifejezetten szükségessé teszik az ilyen vadászatot, amit biztonságosan, szakszerűen, etikusan lehet végrehajtani. Kürtszó jelzi a vadászat kezdetét és végét, a terítékre hozott vadaknak saját kürtszólam adja meg a végtisztességet. Normális esetben nem eszetenlén mészárlásról van szó, a jogszabály évente meghatározott mennyiségű vad kilövését írja elő, és ha az érintett vadásztársaság ezt nem tudja teljesíteni az idény nagyobb részében, akkor ilyen vadászati móddal el lehet végezni az egyedszám-gyérítést. Ez ökológiai, tehát társadalmilag is hasznos és szükséges – szögezi le Bitay Márton.

Fácánkakasviadal (FOTO: MENO SHAFER/SHUTTERSTOCK.COM)

Ami pedig a szarvasfejet illeti, a vadfeldolgozása után megmaradt testrészek a természet részei, ahogy egyébként akkor is, ha egy vad a kora miatt pusztul el. Tehát ezeket a testrészeket a vadász a természetben hagyja, és – hacsak valaki nem mindenáron ilyen részeket akar keresni – néhány nap alatt a hollók, a rókák, a sakálók ezeket az ökológiai körforgás részeként eltakarítják.

A vadhús értékesítése ugyanakkor még komoly kívánnivalókat hagy maga után. A helyzet folyamatosan javul, de még mindig messze vagyunk az ideális állapottól.

– Érthetetlen luxus, hogy itt él a világ egyik legértékesebb vadállománya, mégis alacsony a vadhús-fogyasztás mennyisége. A hús nagy részét külföldön értékesítik, noha

idehaza is lenne helye, akár a közétkeztetésben is. Mondhatni, hogy a magyar vadhús bioeredetű, egészséges, és széles körű receptúránk van. Ehhez képest a vendéglátásban is alig-alig bukkannak fel a vadhúsok, ahogy egyébként az erdei gombák és egyéb javak széles köre sem szerepel a piacok kínálatában – mutat rá a hiányosságokra Bitay Márton, hozzátéve, hogy promóciós szempontból sokat jelentett, hogy az idei Boccuse d'Or versenyzői magyar vadhússal dolgoztak.

Rítus és kultúra

– A vadászat a legősibb emberi tevékenység, egyszersmind az egyetlen emberi kultúra bölcsője. Őseink azért vadásztak, hogy

A ragadozóállomány gyérítése számos madárfaj védelmét jelenti

(Foto: Tom Ricker/Sutterstock.com)

életben maradjanak. Az elejtett állatok élelemforrásként szolgáltak, bőrből ruhát készítettek. Az első képzőművészeti alkotások között a vadászatot ábrázoló barlangrajzok is ott voltak, a legkorábbi zenei alkotások is a vadászathoz kapcsolódnak, amikor eleink a természet hangjait próbálták utánozni, illetve különféle rítusok során elegendő zsákmányért fohászokdottak – mutat rá a vadászat ősi gyökereire Wallendums Péter, a Magyar Vadászlap felelős vezetőszerkesztője. Hozzáteszi, hogy az ipar kialakulása is szorosan kötődik a vadászathoz, hiszen az elejtett vad húsát, bőrét föl kellett dolgozni, agancsából, szarvából, csontjaiból pedig dísz- és használati tárgyak készültek. Ezzel párhuzamosan a vadászfegyverek gyártása is folyamatos kísérletezést és technikai fejlődést hozott az úgynevezett hidegfegyverektől (szűrő-, dobó-, vágóeszközök, de ide tartoznak az íjak is) a legkorszerűbb tűzfegyverekig. És mint megtudjuk, honfoglaló őseink harci gyakorlatnak is tekintették a vadászatot, gyakran hadrendbe sorakozva űzték a vadat.

E tevékenység jelentőségét és megbecsültségét mutatja, hogy a legismertebb eredetmondánk is a vadászathoz kötődik, a régi gesták által a magyarok őseinek tartott Nimród király a krónikákban nagy vadászként szerepel, két fia, Hunor és Magor szarvast űzve jutottak el a Meotisz mocsaraiba, s a Csodaszarvas azóta is legősibb nemzeti jelképeink egyike.

Az évezredek alatt persze nagyot változott a vadászat és annak kultúrája.

– Ma Európában négy vadászati kultúrkör létezik. Az angolszász vadászati kultúrkörre a kifinomult elegancia jellemző. Tweedzakóban, fehér ingben, nyakkendőben, bricsesz nadrágban jelennek meg a vadászatban, amelyeket sportnak és visszafogott, mértéktartó társadalmi eseménynek tekintenek. A skandináv vadászati kultúrkörre a húsközpontság jellemző, a trófeákat nem sokra értékelik. Ennek nyilvánvalóan

Élmény és áhítat (Foto:FotoRequest/Shutterstock.com)

a rideg északi klíma az oka, ahol a húsnak különösen fontos élelmezési szerepe van, ezért is rendkívül megengedő az ottani jogi szabályozás, egyszerű például fegyverhez, lőszerhez jutni, és az elejtési engedély beszerzése is könnyű. A biztonságra ezért egyebek mellett úgy ügyelnek, hogy messziről is látható, a környezettől élesen elütő ríktó színű ruhában indulnak vadászni, nehogy bal eset történjen. A déli, latin vadászati kultúrára a totális mennyiségi szemlélet jellemző. Sokat és nagyot – erre összpontosítanak, és ez sajnos a hanyag fegyverkezéssel is gyakran együtt jár. Az öltözködésre nem sokat adnak, akár egy egyszerű farmernadrágban, kinyúlt pólóban képesek vadászni indulni. A negyedik a trófeacentrikus német-poroszos vadászati kultúrkör, ebben gyökerezik a magyar vadászati kultúra is. Jellemző rá a vad feltétel nélküli tisztelete, a hagyományok ápolása és a sajátos, öltözködésben, nyelvezetben is megnyilvánuló szokásrend, amely az élő és a terítékre hozott vaddal szembeni bánásmódot aprólékosan szabályozza. Csak néhány példa: soha nem illettük lábba és nem lépjük át az elejtett vadat, amit mindig a jobb oldalára

Új irányt szabtak a vadúzésnek (Foto:Shehu/Shutterstock.com)

fektetünk, hogy a bal oldalon lévő szívben lakozó lélek szabadon szárnyalhasson az ég felé. A lőtt sebre egy lombos gallyat, a vad szájába pedig utolsó falatot helyezünk. E szokás emléke már egyes barlangrajzokon is fölfedezhető. A terítékre hozott vad mellett máglyát gyújtunk, és megszólaltatjuk az adott fajt búcsúztató kürtszignált. Ezek a rituálék többé teszik a vadászatot pusztá zsákmányszerzésnél – avat be a sajátos szokásokba Wallendums Péter.

Vadászni szükséges

– Ma elsősorban természetvédelmi célokat szolgál a vadászat – folytatja a Magyar Vadászlap munkatársa. – Megváltozott a vad élőhelye és az

állatvilág is, fajok haltak ki, másokat betelepítettek, és eltűntek azok a csúcsragadozók, a farkasok és a medvék, amelyek szabályozták az állományt. Ezért a vadászat feladata az ökológiai egyensúly fenntartása. A nagyvad esetében mi, vadászok végezzük el a szelekciót. Ha nem vadászunk, a nagyvadfajok oly mértékben túlszaporodnának, hogy számos betegség ütné fel a fejét, ami állat-egészségügyi és gazdasági szempontból is veszélyes lenne, emellett ellehetetlenülne a szántóföldi növénytermesztés. Az apróvadnál más a helyzet, náluk épp a ragadozók kordában tartása a cél, elsősorban a rókáé és az utóbbi években ismét megjelent és rohamosan szaporodó aranyakálé. Ha nem vadászunk

ezeket a ragadozókat, eltűnnének olyan madárfajok, amelyek védettek és veszélyeztetettek – magyarázza Wallendums Péter, hozzátéve, hogy az elejtést szigorú előírások szabályozzák.

– Ha élénk áll egy vad, föl vesszük a keresőtávcsövet, meghatározzuk a fajtát, az ivarát és a korát. Csak azokat az egyedeket hozhatjuk terítékre, amelyek gyengébbek az átlagnál, betegnek tűnnek. Vagyis a nagyragadozók helyett „selejtezzük”. A jó képességű egyedeket bent hagyjuk az állományban, hogy tovább örökítsék a kívánatos géneket. Ám amikor elérjük a golyóérettséget, ez a gím-szarvas esetében például tizenkét év, akkor terítékre hozzuk őket, mivel onnantól hanyatlik a minőségük,

Nem a puska a legfontosabb (Steve Hegach/Shutterstock.com)

évről évre gyengébb agancsot hoznak, elkopnak a fogaik, a populáció szintjén egyre értéktelenebbé válnak – világít rá a vadászat szakmai logikájára a szakújságíró.

Rekorder magyarok

Az elejtett gímszarvas, dám és őz agancsát, a muflon szarvát és a vadkanok tizenhat centiméternél hosszabb agyaráit Magyarországon kötelező bírálatra bemutatni. Ezeket egységes nemzetközi pontrendszer alapján értékeli, aminek alapjait Nadler Herbert magyar zoológus, a budapesti Állatkert egykori igazgatója (1883–1951) dolgozta ki.

– A dám és a vaddisznó esetében a jelenlegi világrekord Magyarországról került ki, a gímszarvasnál az első ötvenben tizenhét, őzbaknál tizennégy magyar trófea van.

Elmondhatjuk, hogy a nagyvadállományunk világhírű, és kiváló állapotban van. Az apróvadnál viszont nagy a baj. Az 1960-as években kilencszázézeres fogolyállományt becsültek Magyarországon, ma már mindössze tizenhatezerre teszik az egyedszámot. A korábbi kétmillió fácántörzsállomány megfeleződött, és hasonló a helyzet a mezei nyúl- és Valaha apróvadász nagyhatalom voltunk, de a mezőgazdaság szerkezetének 1950-es, 1960-as években kezdődött átalakítása, a nagy táblás, vegyszerező monokultúrás drámaian tönkretette, megmérgezte például a fogoly életterét, táplálékbaszát. A ragadozóállomány kordában tartása pedig több európai uniós előírás miatt nehezebbé vált – tárja fel az ellentmondásokat a lapszerkesztő.

Persze a vadászat rekreációs tevékenység is, nemzetgazdaságilag és az

országimázs szempontjából egyaránt van jelentősége. A magyarországi vadászat presztízse még mindig európai hírű, és az is elmondható, hogy a magyar szabályozás a legszigorúbb, egyszersmind talán az egyik legjobb is Európában, mert a vadvédelmet, az élőhelyet, a vadgazdálkodást, és ami ennél is fontosabb, magát a vadat helyezi középpontba, nem véletlen, hogy számos európai uniós tagállam érdeklődik iránta.

Az élmény fontosabb

A vadászat se nem sport, se nem hobbi, se nem szenvedély. Vadásznak lenni életforma – vallja Wallendums Péter.

– A vadász a nap 24 órájában, az év 365 napján vadász, és nem csak akkor, amikor puska lóg a vállán. Ez határozza meg a gondolkodásunkat,

Wallendums Péter, a Magyar Vadászlap felelős vezetőszerkesztője (FOTÓ: WALLENDUMS PÉTER)

az öltözködésünket, a beszédkulturánkat. A magyar vadásznyelv páratlanul gazdag, köszönhetően annak, hogy a magyar vadászirodalom világviszonylatban is egyedülálló. A „nagy négyesként” emlegett Bársony István, Fekete István, Kittenberger Kálmán, Széchenyi Zsigmond mellett hosszan lehetne sorolni a neveket akár a szépirodalom, akár a szakirodalom területéről. Studinka László könyvei ugyancsak jelentősek, Németországban is rendkívül népszerűek. Sajnos manapság vadászberkeken belül is felütötte fejét a rekordhajászás, a kapzsóság, az azonnali siker vágya. Ma már a

százorás tanfolyamot követő sikeres vizsga után bárki fegyvert kaphat a kezébe, holott a vadásszá válás ennél lényegesen hosszabb folyamat. A vadásznak érnie kell, akár a jó bornak. Fontos volna, hogy mindenkinek legyen egy olyan mentora, aki átadja a vadászat érzelmét, kulturális hátterét. Nekem is volt ilyen mesterem, akitől nagyon sokat tanultam a szemléletmódot illetően. A vadász elsősorban nem lőni jár a vadászterületre, hanem élményeket gyűjteni, ami sokkal fontosabb a tróféagyűjtésnél. Ha a lesen ülve elem lép egy szarvasbika, vagy játszadó rókakölykök bukkannak fel, és én főlelem,

majd elsütöm a puskát, az áhítatnak azonnal vége szakad. Talán éppen ezért sokszor szívesebben nyúlok a keresőtávcsövem után, amit százszor fontosabbnak tartok a puskánál – mutat rá a vadászat lényegére a szakújságíró.

Hazánkba jön a világ

A fentiekből kitűnik, hogy Magyarország nemcsak nagyhatalom, hanem minőségi igazodási pont is a nemzetközi vadászati színtéren. Így szinte magától értetődik, hogy az 1971-ben Budapesten megrendezett első után ötven évvel, 2021-ben

Gera János frissen lőtt fácánnal a kezében (Foto: MTI)

261 CIC pontos gímszarvas-trófea. Az állatot Lenkey Pál hivatásos vadász segítségével ejtette el egy osztrák bérvadász Zala megyében (Foto: MTI)

ismét Budapesten rendezik a vadászati világkiállítást. A nagyszabású seregszemlének a hagyományos vásárcsopont, a Hungexpo mellett a Fővárosi Állatkert és a hatvani vadászati múzeum is helyszíne lesz majd, és még az is meglehet, hogy az ország további régiói is bekapcsolódnak az eseménysorozatba, mely a Kárpát-medence vadgazdálkodását, vadászati kultúráját és nem utolsósorban a mára kissé elfeledett, pedig rendkívül gazdag és egészséges vadgazdálkodási helyezi középpontba. Emellett – stílszerűen – terítékre kerül a fenntarthatóság, a természetvédelem, és várhatóan a vadászati irodalom nagyjainak munkái is újrakiadások formájában látnak napvilágot.

A páratlanul gazdag magyar vadászati kultúra azonban nem csak a nagyvilág érdeklődésére tarthat számot. Olyan örökség ez, amelyre méltán lehet büszke minden magyar ember. A vad utáni cserkelés izgalma egyfajta időutazásként is felfogható, melynek során az urbanizált ember visszalép a régi idők természeti harmóniájába. Ezt a harmóniát a közoktatásban is érdemes lenne megjeleníteni, idejekorán a teremtett világ teljességének tisztelgetésére nevelve a jövő nemzedékeket. ■

Trófeabemutató a Fegyver, Horgászat, Vadászat (FeHoVa) kiállításon (Foto: MTI)

Hálóból kiszabadított vadnyulat tart
kezében az egyik befogó (Forr: MTI)

Ifjabb Jan Brueghel és Peter Paul Rubens: Szent Hubertus látomása, 1617.

ISTENEK, VÉDŐSZENTEK

Európa spirituális öröksége szorosan kapcsolódik a vadászathoz. A hellén mitológiában Artemisz, Zeusz és Létó gyermeke, Apollón ikertestvére a Hold és a vadászat szűz istennője, aki segíti a szülést, valamint védi a nőket és a gyerekeket. Emellett a vadállatok úrnője is, akit Vadúzó és Nyilontó mellékneveken is említ a mitológia.

Artemisz római megfelelője Diana, a népek védnöke, a szülés és a gyermeknevelés, valamint a vadászat istennője, az erdők úrnője, akinek kultusza igen népszerű volt a római királyság, a köztársaság és a császár-

ság időszakában egyaránt. Artemiszt és Dianát a képzőművészet egyaránt főképpen állatok társaságában, illetve íjjal és nyilvesszőkkel felfegyverkezve ábrázolja.

A keresztény örökségben is megtalálhatók a vadászathoz kapcsolódó védőszentek. Legkorábbi közülük a 118-ban mártírhálált halt Szent Euszták, akit eredetileg Placidusnak hívtak, és Traianus császár tisztje volt. Egy vadászat során Róma közelében egy gímszarvast űzött, és ekkor látomása támadt. A szarvas agancsai között fénylő keresztet látott és Jézus képét látta, aki meg is nyilvánult neki. „E szarvasban, akire vadásztál,

én vadásztam terád”, mondta Placidusnak, aki a jelenés hatására családijával együtt megkeresztelkedett, és Eusztákra változtatta nevét. Ezután csapások, családi tragédiák sora érte, de megtartotta hitét, és amikor megtagadta, hogy pogány áldozatot mutasson be, Hadrianus császár parancsára feleségével és fiaival együtt megégették.

A legismertebb vadász-védőszent a németalföldi Szent Hubertus vagy másként Lüttichi Szent Hubert, aki a 8. században a mai Liège (német nevén Lüttich) város püspöke volt. Ifjúkorában kicsapongó életet élt, és persze a vadászatnak is hódolt. Egy éjszakai

tivornyát követő nagypénteki vadászat során, ahogy Szent Euszták esetében történt, szarvasbika jelent meg neki, agancsai között fénylő feszülettel. E jelenés hatására megtért, majd felesége halálát követően remetének állt. Később Rómában a pápa szentelte püspökké. Tőle ered az elejtett vad kürtszólammal történő búcsúztatásának hagyománya. A vadászok, továbbá a csengettyűkészítők, az erdészek, a fegyverkovácsok, a kohászok, a mészárosok, a szűcsök, a tímárok, valamint a lövészcéhek védőszentje, akinek oltalmát gyakran kérik kígyómarás és kutyaharapás ellen. Az Egyház november 3-án ünnepli emléknapját. ■